

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
РеВ 3007/2021
01.02.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Иване Рађеновић, чланова већа, у парници тужиоца „Sigma“ ДОО Приштина ПЈ „Sigma“ Ниш, са седиштем у Нишу, кога заступа пуномоћник Соња М. Арацки, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство правде, коју заступа Државно правобранилаштво Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3723/20 од 04.02.2021. године, у седници одржаној 01.02.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3723/20 од 04.02.2021. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 11620/2018 од 21.11.2019. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се тужена обавезе да тужиоцу исплати на име накнаде материјалне штете 403.857,40 динара на име главног дуга са законском затезном каматом од 16.05.1996. године до исплате, износ од 30.659,00 динара са законском затезном каматом од 16.05.1996. године до исплате, као и износ од 23.362.211,65 динара на име главног дуга са законском затезном каматом од 02.04.2018. године до исплате и износ од 1.850,00 динара са законском затезном каматом од 22.07.1997. године до исплате. Ставом другим изреке, тужилац је обавезан да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 76.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 3723/20 од 04.02.2021. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка учињених пред другостепеним судом и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 18/20) и утврдио да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Битна

повреда поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, на коју се наводима ревизије указује није прописана као ревизијски разлог у смислу члана 407. став 1. тачка 2. тог закона, док је указивање ревидента на битне повреде из члана 374. став 1. у вези члана 396. став 1. ЗПП неосновано јер је другостепени суд оценио битне жалбене наводе и навео разлоге које је узео у обзир по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, правноснажном и извршном пресудом Привредног суда у Краљеву П 2210/97 од 23.01.1998. године, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца ПП „Sigma“ из Приштине и обавезан тужени Рударско-металуршко хемијски комбинат „Трепча“ ДД Косовска Митровица, правни следбеник ДП Рудник олова и цинка „Сува руда“ Рашка, да тужиоцу на име штете исплати износ од 403.857,40 динара, са каматом по Закону о висини стопе затезне камате од 16.05.1996. године до исплате, као и да плати трошкове поступка у износу од 30.659,00 динара. На основу ове пресуде и на предлог извршног повериоца од 11.10.1999. године, Привредни суд у Београду је решењем о извршењу И 2247/99 од 05.11.1999. године, дозволио извршење ради наплате наведеног дуга са трошковима поступка, те је наложено ЗОП НБЈ Филијала Стари Град да одмах по пријему решења са жиро рачуна дужника скине износ за који је извршење одређено и исплати на жиро рачун повериоца, а уколико нема средстава на жиро рачуну дужника извршење ће се спровести пописом, проценом, пленидбом и продајом покретних ствари дужника до коначног намирења потраживања и уплате на жиро рачун повериоца. Ово решење је достављено ЗОП – НБЈ дана 13.11.1999. године, а према извештају Народне банке Србије од 14.02.2018. године, наведено решење се не налази у систему принудне наплате. Према извештају Привредног суда у Београду, увидом у евиденцију излучених предмета из архиве наведени извршни предмет је уништен у редовном поступку излучивања непотребног регистарског материјала.

Пресудом Привредног суда у Приштини П 1308/96 од 07.10.1996. године, која је постала правноснажна 22.07.1997. године, усвојен је тужбени захтев тужиоца ПП „Sigma“ из Приштине и обавезан је тужени РМХК „Трепча“ из Косовске Митровице да тужиоцу испоручи 101,483 тоне олова финоће 99,99%, као и да исплати износ од 1.850,00 динара на име трошкова парничног поступка. По предлогу за извршење од 31.05.2001. године, Привредни суд у Београду се решењем И 1472/01 од 27.07.2001. године огласио месно ненадлженим за одлучивање по предлогу за извршење и предмет је уступио Привредном суду у Краљеву. Привредни суд у Приштини са седиштем у Краљеву је донео решење И 87/01 од 06.09.2001. године, којим је прекинуо извршни поступак у предмету извршног повериоца ПП друштва „Sigma“ Приштина против извршног дужника РМХК „Трепча“ Звечан са образложењем да је седиште дужника на подручју Косова и Метохије које је због ванредних догађаја одсечено од суда и да суд није у могућности да предузме потребне правне радње. Трговински суд у Приштини са седиштем у Краљеву престао је са радом 31.12.2009. године, а након тога, предмети који су били у току преузети су од Привредног суда у Краљеву, исти су добили нове бројеве и настављени су започети поступци. Приликом примопредаје нерешених предмета констатовано је да су предата само три нерешена предмета али не и предмет И 87/2001, а у архиви Привредног суда Приштина са седиштем у Краљеву није пронађен спис И 87/2001, нити било каква белешка о кретању предмета.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су одбили тужбени захтев као неоснован, налазећи да не постоји основ одговорности тужене за штету због незаконитог или неправилног рада органа, будући да су судови у наведеним поступцима извршења поступали у складу са одредбама тада важећег Закона о извршном поступку. Поред тога по Уредби број 1999/1 УНМИК од 25.07.1999. године,

сва законодавна и извршна власт која се односи на Косово укључујући и управљање правосуђем је поверена УНМИК-у, па тако Република Србија не може бити одговорна за спровођење извршења које се морало спровести према седишту дужника на територији Косова и Метохије. Како нема незаконитог, односно неправилног рада органа тужене приликом поступања у наведеним извршним поступцима, то је неосновано позивање тужиоца на члан 1. Протокола 1. уз Европску конвенцију (право на имовину), члан 6. (право на правично суђење), члан 14. (забрана дискриминације), члан 13. (право на делотворни правни лек) и члан 17. (забрана злоупотребе права) Европске конвенције.

По оцени Врховног касационог суда, правилно су нижестепени судови применили материјално право одбијајући тужбени захтев за накнаду штете.

Свако има право на накнаду материјалне или нематеријалне штете коју му незаконитим или неправилним радом проузрокује државни орган, ималац јавног овлашћења, орган аутономне покрајине или орган јединице локалне самоуправе по члану 35. став 2. Устава Републике Србије. Према члану 172. став 1. Закона о облигационим односима, правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција. Поступање органа за чији рад одговара држава и правилност њиховог рада оцењује се према прописаним правилима поступка за рад органа и околностима конкретног случаја. То значи да суд у парничном поступку у сваком конкретном случају мора да утврди да ли постоји незаконит, односно неправилни рад државног органа, да ли постоји штета, да ли постоји узрочно последична веза поступања органа и штете. Незаконитим радом сматра се поступање супротно закону, другом пропису или општем акту, као и пропуштање да се закон, други пропис или општи акт примени, а неправилан рад је чињење или нечињење противно уобичајеном начину обављања делатности која штети правима и интересима неког лица. Повреда закона (подзаконског или општег акта) мора да буде тако очигледна и јасна да представља узрок штете (узрочна веза је нужан и неопходан услов за проузроковање штете).

У конкретном случају у извршном поступку И 2247/99 Привредни суд у Београду је решењем о извршењу од 05.11.1999. године, дозволио предложено извршење ради наплате новчаног потраживања и трошкова поступка по правноснажној и извршној пресуди Привредног суда у Краљеву П 2210/97 од 23.01.1998. године, те је наложено ЗОП НБЈ, Филијала Стари Град, да одмах по пријему решења са жиро рачуна дужника скине износ за који је извршење одређено и исплати на жиро рачун повериоца. Извршни суд је на изложен начин поступио у свему по правилима поступка за извршење на средствима на рачуну дужника (чланови 194. - 204.) тада важећег Закона о извршном поступку ("Службени лист СФРЈ", бр. 20/78, 6/82, 74/87, 57/89, 20/90, 27/90, 35/91, "Службени лист СРЈ", бр. 27/92, 31/93, 24/94). Решење о извршењу донето је по предлогу за извршење у коме је поверилац назначио средство и предмет извршења и исто је достављено на спровођење извршења организацији која обавља послове платног промета (ЗОП НБЈ) дана 13.11.1999. године. Поступање ове Службе прописано је наведеним одредбама ЗИП (редослед и начин намирења). Ако у време кад је организација која обавља послове платног промета примила решење о извршењу нема средстава на рачуну дужника, суд неће обуставити извршење, а Служба ће то решење држати у евиденцији и по њему извршити пренос кад средства пристигну на рачун (члан 202. ЗИП). Следи наведеног, неосновани су ревизијски наводи да је извршни суд поступао незаконито и неправилно јер није водио и окончао извршни поступак у складу са важећим Законом о извршном поступку. Тужилац, а тада извршни поверилац је као странка у извршном поступку могао тражити од суда да се отклоне

све евентуалне неправилности при спровођењу извршења у смислу члана 47. ЗИП, па је без значаја указивање да је по захтевима тужиоца који су поднети тек 2018. године, тужилац обавештен од Привредног суда у Београду да је наведени извршни предмет уништен у редовном поступку излучивања непотребног регистарског материјала, а по извештају Народне банке Србије од 14.02.2018. године да се решење о извршењу не налази у систему принудне наплате.

У извршном поступку у предмету И 87/01 Привредног суда у Приштини са седиштем у Краљеву донето је решење о прекиду поступка 06.09.2001. године, јер се седиште дужника налазило на подручју Косова и Метохије које је због ванредних догађаја одсечено од суда, па суд није био у могућности да предузима потребне правне радње. Извршење се односило на предају одређених ствари а седиште извршног дужника (РМХК „Трепча“) се налазило у Звечану (територија Косова и Метохије). Савет безбедности Уједињених нација је 10. јуна 1999. године, усвојио резолуцију 1244 по којој ће се на Косову ангажовати међународне цивилне снаге (мисија Уједињених нација на Косову – УНМИК) и снаге безбедности (снаге за Косово – КФОР). Генерални секретар Уједињених нација је именовано специјалног представника за шефа УНМИК и у извршавању дужности које су му поверене издао је законодавна акта у форми прописа ради успостављања оквира за управљање на Косову. Одељак 1. Уредбе УНМИК-а број 1999/1 прописивао је да је сва законодавна и извршна власт у вези са Косовом укључујући и управљање судовима поверена УНМИК и да је остварује специјални представник. Специјални представник је 15.05.2001. године, усвојио Уредбу УНМИК број 2001/9 о Уставном оквиру Привремене самоуправе на Косову. Уредба је имала за циљ пренос одговорности са УНМИК на новоформиране институције самоуправе на Косову: скупштину, председника, Владу, судове и друга тела и институције предвиђене Уставним оквиром. Сходно томе, органи Републике Србије нису вршили делотворну контролу на Косову и Метохији од 1999. године, па су неосновани наводи ревизије о одговорности тужене за неизвршење правноснажне судске одлуке јер је решење о прекиду извршног поступка донето управо, због наведених околности. У том контексту, без утицаја су ревизијски наводи да су судови са територије Косова и Метохије у складу са позитивним прописима Републике Србије привремено измештени и наставили да раде са седиштима у централној Србији. Следом наведеног, неосновани су наводи ревизије о погрешној примени материјалног права.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић